

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.12.7
SEK(2011) 1476 galutinis

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie dokumento

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis partnerystės priemonės sukūrimo

{KOM(2011) 843 galutinis}
{SEK(2011) 1475 galutinis}

1. PROBLEMOS APIBŪDINIMAS

Pagrindinė problema, kurią siekiama spręsti siūloma partnerystės priemone, yra globalizacijos pasekmė: keičiasi pasaulio ekonomikos struktūra, galios santykiai ir gerovės pasiskirstymas, vis didesnę įtaką tarptautinei darbotvarkei turi nauji tarptautinės arenos dalyviai. Vienas iš šios raidos ženklų yra G20; labai pagrįstai numanoma, kad ankstesnę galios struktūrą pamažu keičia nauja tarptautinė santvarka, nors šių pokyčių sparta kartais pervertinama.

Visų pirma:

*naujų jėgų, kaip antai Indijos ir Kinijos, taip pat Pietų Afrikos ir Brazilijos, iškilimas pakeitė tarptautinę santvarką – šios šalys atlieka vis svarbesnį vaidmenį tarptautinėje ekonomikoje ir prekyboje, daugiašaliuose forumuose (JT, G20) ir sprendžiant pasaulines problemas. Nors vystymasis ir skurdo mažinimas tebėra pagrindiniai šių šalių uždaviniai, jos laipsniškai nebepriskiriamos prie besivystančių šalių;

*ES su svarbiausiais partneriais ir kylančios ekonomikos šalimis taip pat yra sudariusi privalomus plataus masto susitarimus, siekdama spręsti dvišalius ir pasaulinės reikšmės klausimus. Šiems susitarimams įgyvendinti reikia priemonių rinkinio, specialios finansinės priemonės, kad ES galėtų rūpintis savo interesais visame pasaulyje ir prireikus spręsti pasaulinės reikšmės klausimus;

*dabartinės bendradarbiavimo su pramoninėmis šalimis priemonės (ICI) geografinė aprėptis yra ribota – ji skirta tik 17 šalių ir dideles pajamas gaunančių teritorijų; kita vertus, vystomojo bendradarbiavimo priemonė (DCI) skirta tokioms šalims kaip Indija, Kinija, Pietų Afrika ir Brazilija, bet pagal ją lėšų galima skirti tik oficialiai paramai vystymuisi;

*reikšmingai plėtojami ES santykiai ir ekonominiai ryšiai su Rusija, pabrėžiant, kad Rusija yra svarbi strateginė partnerė ne tik vystomojo bendradarbiavimo, bet ir kitose srityse. Sumažėjo poreikis teikti finansinę paramą šiai šaliai. Rusija siekia lygiaverčių santykių, ji pati pradėjo teikti paramą kitoms šalims. Siūloma partnerystės priemonė taptų pagrindine bendradarbiavimo su Rusija priemone.

2. SUBSIDIARUMO ANALIZĖ

ES yra sudariusi daugybę – kur kas daugiau negu atskiros valstybės narės – tarptautinių susitarimų su šalimis partnerėmis visame pasaulyje, kurių įtaka juntama iš esmės visose tarptautinių santykių srityse. 27 valstybės narės derina savo veiklą pagal bendrąją politiką bei strategijas ir tai suteikia ES pakankamą kritinę masę, kad ji galėtų spręsti pasaulines problemas. ES taip pat turi išskirtinių galimybių propaguoti savo normas bei standartus ir bendradarbiaudama tarptautiniu lygmeniu siekti, kad jie taptų pasauliniais standartais.

3. ES INICIATYVOS TIKSLAI

Šiuo metu ES neturi priemonės, pagal kurią galėtų bendradarbiauti su naujai iškilusiomis ir kylančiomis įtakingomis valstybėmis siekiant ginti pagrindinius ES interesus svarbiose srityse ginti ir spręsti pasaulines problemas (pavyzdžiui, susijusias su klimato kaita).

Šiuo metu toks bendradarbiavimas yra įmanomas pagal bendradarbiavimo su pramoninėmis šalimis priemonę (ICI), tačiau pagal ją bendradarbiaujama tik su 17 labiausiai išvystytą pramonę turinčių arba dideles pajamas gaunančių šalių (pavyzdžiui, Jungtinėmis Valstijomis, Japonija, Korėja, Persijos įlankos valstybėmis).

Su tokiais valstybėmis kaip Kinija, Indija ir Brazilija bendradarbiaujama pagal vystomojo bendradarbiavimo priemonę (DCI), todėl šis bendradarbiavimas apsiriboja su skurdo mažinimu ir (arba) naikinimu tiesiogiai susijusiais veiksmais paramą gaunančiose šalyse.

Siūloma partnerystės priemonė būtų panaikintas šis apribojimas, trukdantis ES veiksmingiausiai palaikyti tarptautinius santykius. Ši priemonė užpildytų minėtą spragą, visų pirma ES galėtų kartu su naujais tarptautinės arenos dalyviais įgyvendinti darbotvarkes ne tik vystomojo bendradarbiavimo, bet ir kitose srityse, taip pat ES galėtų prireikus visame pasaulyje ginti svarbiausius savo interesus palaikydama santykius su bet kuria kita šalimi partnere.

Priemonė bus siekiama šių konkrečių tikslų:

- a) įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ tarptautinį matmenį remiant ES dvišalio, regioninio ir tarpreregioninio bendradarbiavimo partnerystės strategijas, skatinant dialogus politikos klausimais, formuojant bendrus požiūrius į pasaulines problemas ir bendrai jas sprendžiant;
- b) gerinti Europos bendrovių, ypač MVI, patekimą į rinką ir didinti jų prekybos, investicijų bei verslo galimybes užmezgant ekonominius partnerystės ryšius ir bendradarbiaujant verslo bei reguliavimo srityse;
- c) viešąją diplomatinę veiklą, bendradarbiavimu švietimo ir akademinėje srityje ir informavimo veiklą skatinti visuotinį Sąjungos ir jos vaidmens pasaulyje supratimą ir matomumą, siekiant remti Sąjungos vertybes ir interesus.

4. POLITIKOS GALIMYBĖS

Iš esmės yra keturios politikos galimybės: panaikinti ICI, išlaikyti esamą padėtį, iš dalies pakeisti vystomojo bendradarbiavimo priemonę (DCI), kad būtų galima skirti lėšų ne tik oficialiai paramai vystymuisi, bet ir kitoms sritims, arba sukurti naują, ICI (ICI+) pagrįstą priemonę.

Nuodugnai įvertinus padėtį, paaiškėjo, kad nei ICI panaikinimas, nei esamos padėties išlaikymas nebūtų politiškai tinkami sprendimai. Lėšų skyrimas tik su skurdo mažinimu susijusiems veiksams arba tolesnis išimtinis bendradarbiavimas su kylančios ekonomikos šalimis dirbtinai apribotų ES diplomatinę darbotvarkę ir neatitiktų svarbiausių ES interesų.

Pasinaudojus galimybe pakeisti vystomojo bendradarbiavimo priemonę, kad būtų galima skirti lėšų ne tik oficialiai paramai vystymuisi, bet ir kitoms sritims, būtų pasiekta teritorinė darna (viena priemonė vienai šaliai), tačiau rimta kliūtimi laikoma tai, kad būtų sunku valdyti priemonę, kuria būtų siekiama dviejų labai skirtingų tikslų.

5. POVEIKIO VERTINIMAS

EKONOMINIS POVEIKIS

Sukūrus naują partnerystės priemonę ES turėtų daugiau galimybių remti savo įmones (visų pirma MVĮ) ir produktus. Atsirastų finansinių galimybių remti ES įmones trečiosiose šalyse, taip skatinant ES konkurencingumą ir inovacijas, kartu papildant pagal Konkurencingumo ir MVĮ programą ir „Horizontas 2020“ (mokslinių tyrimų ir inovacijų programą) finansuojamus veiksmus, ir remti ES tarptautinę prekybą bei investicijas, o tai galėtų paskatinti užsienio investicijas ES. Galima bendradarbiauti labai įvairiose srityse, įskaitant klimato kaitą, aplinkos apsaugą, techninių reglamentų derinimą ir standartizaciją, įmonių socialinę atsakomybę, intelektinės nuosavybės teises, asmens duomenų apsaugą, dalijimąsi geriausia patirtimi ekonomikos, prekybos ir finansų srityse. Taip būtų galima padidinti ES ekonominį saugumą ir sukurti naujų darbo vietų, ir tai galiausiai paskatintų ekonomikos augimą. Naująja priemone būtų galima skatinti pažangų ekonominį ES ir šalių partnerių bendradarbiavimą. Taip ES galėtų užtikrinti, kad formuojant ir įgyvendinant politikos programas būtų deramai atsižvelgiama į vertybes, susijusias su aplinkos apsauga, tvaria energetika, socialine sritimi, užimtumu ir kitokia gerove.

SOCIALINIS POVEIKIS

Derinant ES ir jos valstybių narių finansavimo priemones ir remiant bendrą veiklą su kitais dvišaliais ir daugiašaliais pagalbos teikėjais naujoji priemonė galėtų turėti reikšmingą poveikį kylančios ekonomikos šalių socialinei struktūrai. Ja galėtų būti remiamos socialinės apsaugos sistemų reformos, valstybių užimtumo politika, valstybių profesinio rengimo ir įgūdžių ugdymo politika, švietimo bei mokslinių tyrimų programos ir valstybių minimalios socialinės apsaugos sistemų stiprinimo priemonės. Ši priemonė labai padėtų kurti papildomas ekologiškas darbo vietas, didinti vienam gyventojui tenkančias pajamas gyventojui ir rengti veiksmingas nacionalines socialinės sanglaudos bei skurdo mažinimo strategijas. Šiuo atžvilgiu priemonė padėtų sėkmingai įgyvendinti tarptautinę socialinę darbotvarkę, kurią remia JT Tarptautinė darbo organizacija ir G8 (G20).

POVEIKIS APLINKAI

ES partnerystės ryšiais pagal naująją priemonę bus siekiama skatinti ir remti ekonomikos augimą kartu siekiant ilgalaikio aplinkos tvarumo. Todėl naujoji priemonė turėtų būti labai reikšminga remiant tiek ES, tiek šalių partnerių su aplinka ir klimato kaita susijusius veiksmus ir dialogus politikos klausimais. Pagal šią priemonę teikiant paskatų Europos privačiam sektoriui galėtų būti remiamas mažu anglies dioksido kiekiu pagrįstas verslo modelis. Remiantis gerais 16-osios Kankune vykusios Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijos rezultatais, šia priemone galima padėti ES įmonėms formuoti veiksmingas ir ekonomiškai naudingiausias strategijas, pagal kurias būtų siekiama aplinkos tausojimo tikslų šalyse partnerėse. Priemonė taip pat padėtų šalių partnerių ekonomikai visiškai išnaudoti inovacijų teikiamą aplinkos apsaugos, ekologinę ir efektyvaus energijos vartojimo naudą. Pagal šią priemonę būtų galima bendradarbiauti siekiant geriau suprasti biologinės įvairovės nykimo ir ekosistemų irimo pasaulinės reikšmės šalyse ekonominius ir socialinius padarinius.

6. GALIMYBIŲ PALYGINIMAS

Atmetant netinkamas galimybes, buvo nuspręsta, kad jei vystomojo bendradarbiavimo priemonės taikymo sritis būtų išplėsta, į ją įtraukiant su vystymusi nesusijusius veiksmus, gali atsirasti prieštaravimų tarp įvairių tikslų ir gali būti labai vėluojama priimti sprendimus ir įgyvendinti veiksmus. Buvo nuspręsta rekomenduoti sukurti vieną naują visuotinę priemonę, pagal kurią aiškiai apibrėžtose veiklos srityse būtų ginami svarbiausi ES interesai ir sprendžiamos pasaulinės problemos. Todėl rekomenduojama pasiūlyti naują priemonę, pagrįstą ICI (ICI+).

7. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Biudžetas yra 1,0 mlrd. EUR 2014–2020 m. laikotarpiu (tai yra apie 1/70 arba 1,4 proc. bendrojo finansinio paketo, numatyto skirti išlaidoms pagal išorės santykių išlaidų kategoriją).

Partnerystės priemonė yra įgaliojimus suteikiantis reglamentas, kuriame nustatyti svarbiausi ES veiksmų elementai ir šių veiksmų pagrindas. Konkretūs veiksmai nustatomi metinėse veiksmų programose, kuriose išsamiai aprašoma būsima ES veikla, įskaitant tos veiklos tikslus ir laukiamus rezultatus. Tuo pačiu metu, atsižvelgiant į konkretaus veiksmo ypatumus, nustatomi veiklos rodikliai.

Pažanga siekiant trijų konkrečių tikslų (žr. šio dokumento 3 skirsnį) bus stebima remiantis šiais pagrindiniais poveikio rodikliais:

- (1) ES politikos įtaka politikos formavimui šalyse, kurios yra svarbiausios ES strateginės partnerės ir kurioms skirta ši priemonė;
- (2) ES tenkanti pasaulio prekybos ir prekybos su šalimis, kurioms skirti veiksmai pagal šią priemonę, dalis;
- (3) ES suvokimas šalyse, kurios yra svarbiausios strateginės partnerės ir kurioms skirta ši priemonė.

Būdingi veiklos pagal partnerystės priemonę poveikio vertinimo rodikliai bus dalyvaujančių įmonių skaičius, paramos veiklos mastas, reikšmė ir pažangumas, bendradarbiavimo Europos verslo tinkle ir darbo pasidalijimo mastas, dalyvaujančių verslininkų pasitenkinimas ir ekonominių tikslų pasiekimas, t. y. išmatuojamas poveikis darbo vietų kūrimui, apyvartai, ES įmonių tiesioginėms užsienio investicijoms ir bendram ES eksportui į tikslines rinkas. Tiek kokybiniai, tiek kiekybiniai šios veiklos poveikio vertinimo rodikliai bus susiję su žinių mainų raida, abipusių akademinių mainų skaičiumi, taip pat programų dalyvių, stipendijų gavėjų ir bendrų mokslinių tyrimų bei akademinių projektų dalyvių skaičiumi. Rezultatai taip pat bus vertinami atsižvelgiant į žiniasklaidos pateikiamos informacijos dažnį ir kokybę, su ES remiama veikla susijusius vietos lygmens poreikius ir dalyvavimą ES renginiuose.